

Monólech

per.

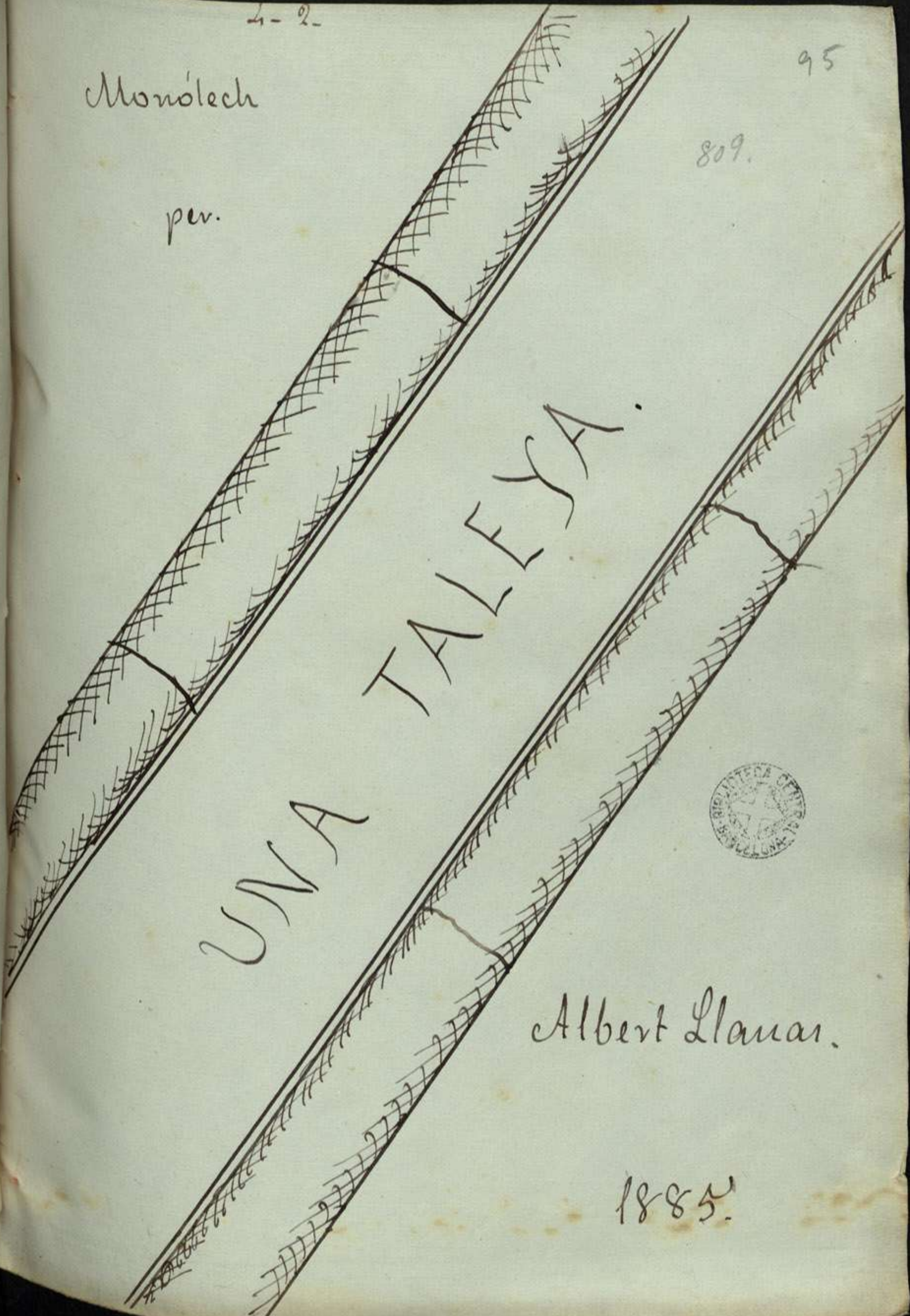
809.

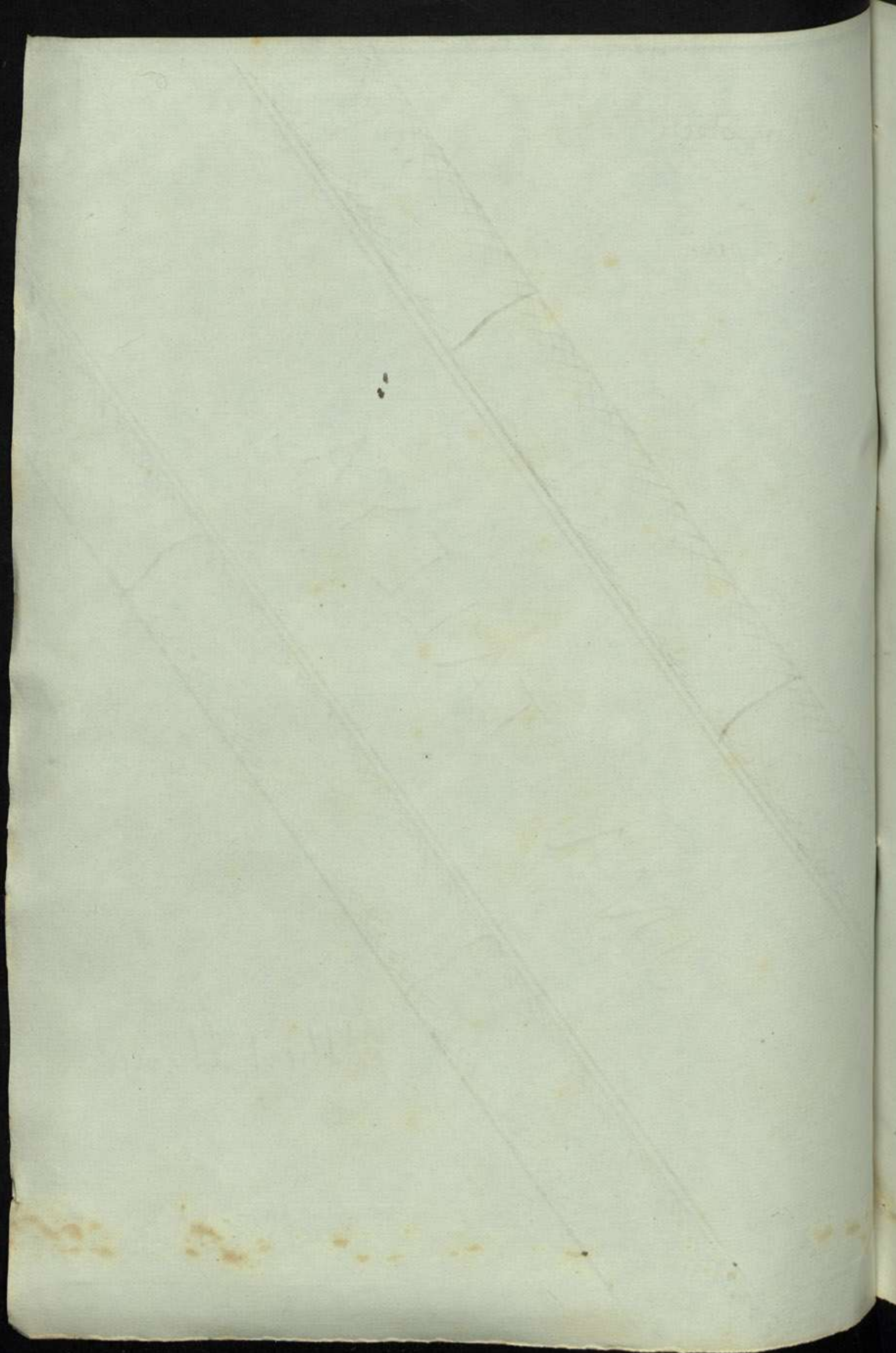
UNA TALLESA.

Albert Llanas.

1885.

Una taleya.
=

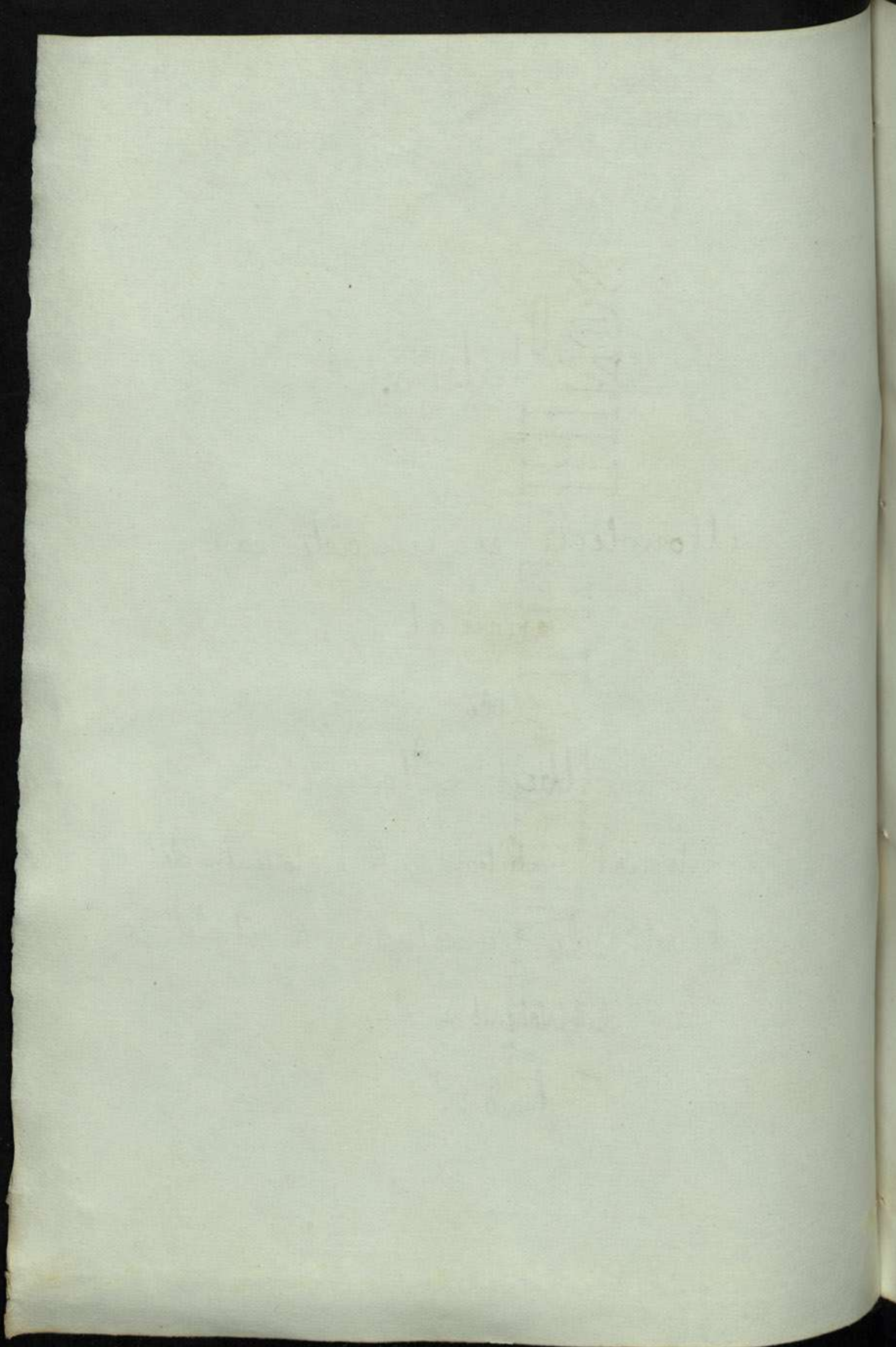
Monòlech en un acte casi
original

de

Albert Plana

Estrenat ab bon èxit en lo teatro del
Tivoli de Barcelona la nit del 30
de novembre de

1885.

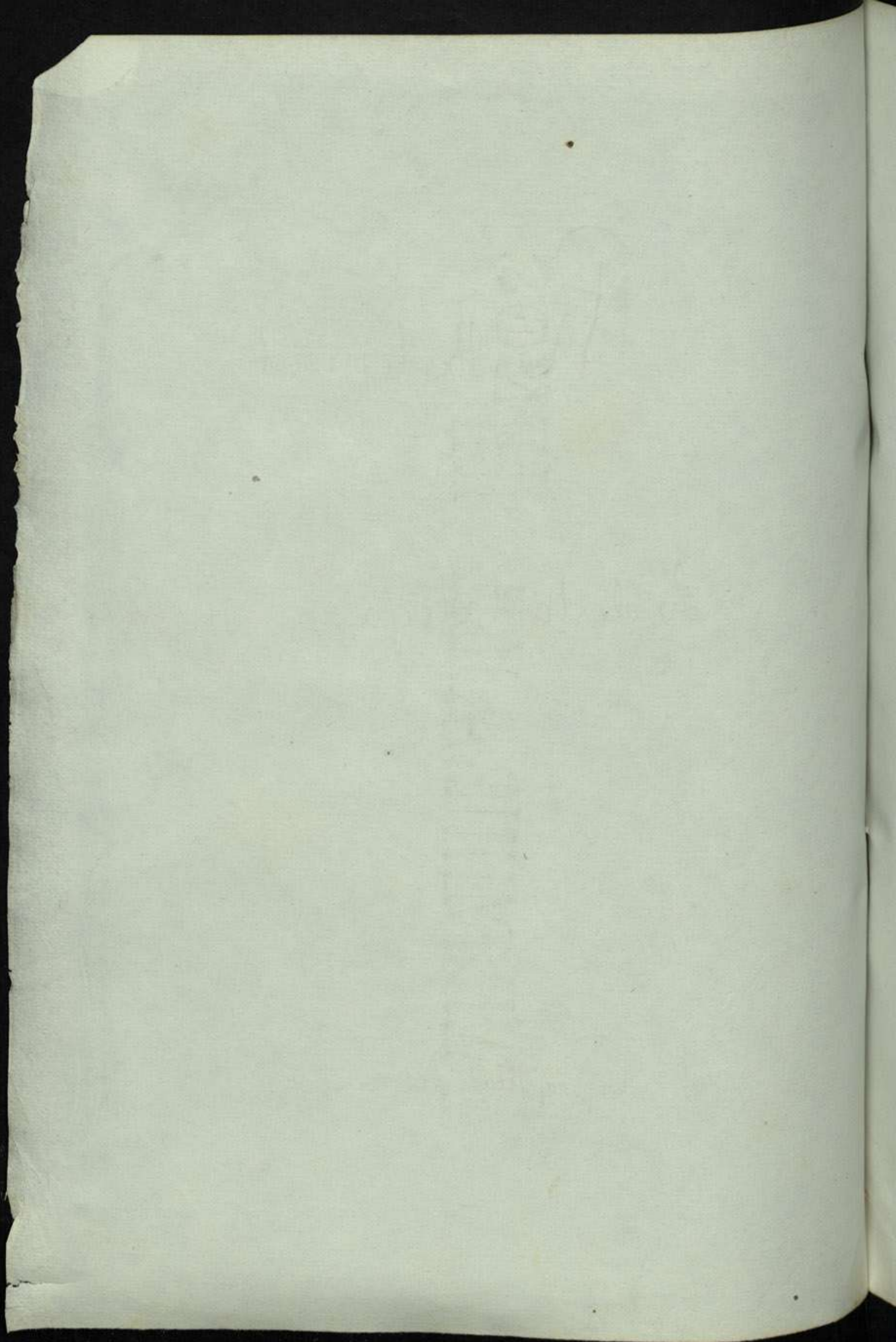
Repartiment.

-

Lo de la taleya.

Proprietat del autor.

=

Escena única

La escena representa un salónet

=

l'amo surt l'alareyant alto de la
Diva que la lletra diu =

que nos juramos cults fiels.
ete ete ete.

=
ni menos no se lo que m
passa!

tiuch un cap com un
bombo!

Me trobo tant estrany que
ni sembla que jo no sochi

jò, sino un altre.

(cambi)

potse' m'han cambiat?

(torna ai talarejà)

- Uaja, lo de la Rifa m'ha
reprès, m'ha trastornat
l' cap.

- Y aiupò que'ls diners encara
no'ls tuch!

- pobre de mi, quant me'ls
vegi en lo meu poder!

- Me sembla que tot lo dia
l' estare contant.

(talarejà altre cop).

com si contis los diners

; Ho trastornarme pe'ls diners!

(ab despreci)

Tempre que ni he tingut
me'ls he gastat desseguida,
me'ls he tret de sobre com
si dugués pols

(i espolsa las mansgas)

- L'oncle Goumèt m'en va
deixar tretze cents de duros!
Es a dir, no me'ls va deixar.
Me'ls va donar, tots los que
tenia al mori. Y ab cosa
de un trimestre vaig gas-
tar-me'ls mil trescents, y
cent més, y la col·locació

que tenia, qui un altre
me la va prendre.

- Ah! y las gamas de treball!

- Ves quin favor que m'ha
fet l'oncle Goumet.

(Plora talavejant la
tonada)

; Però que dirioni triqui?

Lo meu cap no està may

quiet. Sembla que dins
del cervell hi tinga una

orrnia ab catufus y tot.

; 'y que no para ni de nit

ni de dia! sempre - ru-

ru-- rü-- rü--

- ¿ ab aquest soroll, qui dorm?

(i' aventa)

· Ditzosa rifa!

· Es que en tota la nit no he pogut adluca'ls ulls.

- ¿ encare que m' hagués pogut adormir, ja i haguera encarregat de despertar-me aquell ditxós gossot del pi de sota, que no ha callat en tota la nit.

bup! bup! bup

bup, bup, bup.

(talarçaut)

· Vaya una nit!

' Al sereno li he sentit totar las horas - nullo dit, totar las causons. Desde la de las once fins a la de las cuatro y medio sereno. que se'n deu trabi amat a retirà.

- Ya ho veig jo! com que apagan tots ls fanals, ls serenos no hi serveixen de res pel carrer de Barcelona. desde las cuatro y medio. fins que se fa

cla. Si tampoch los veurian
als lladres que s' guanyan
lo jornal à punta de
dià.

- Y ara hi penso jo. —

¿Y perquè serveixen?

perquè ls fan cantà l' hora
als serenos?

Los que dorman no ls
senteu. los que no poden
dormi no n' han de fer
res de l' hora, y si hi hà
algui que necessiti saberla
no se pot par refià del

cant del sereno, ja' i fa tru-
ca a la porta si tant li convi.

(pausa)

te. ja' i torna a senti la bom-
ba.

; Be ni ha tret d'aigua! ---
desde las cinch del de-
mati que ---

(ab lo moviment dels
bracons y soroll fa com

se bombes)

Patacrach catachach - ca-
tachach catacrach... ..

; De que parlaba jo?

(Pausa)

Ah! dels serenos, Just dels
serenos!

Així de cantà l' hora no
aprofita sino als Uadres,
que així poden treballà
mes descansats, sabent tota
la nit ahont es lo sereno.

Y si hi hà algun Uadre
sort que no senti las cau-
tarellas, també pot esta' ben
tranquil: ab lo famal lo
conceip d' una hora lluny.

(pausa.)

- Diu qui aipò de diu fanal ve
del temps en que tots los carrers
eràn foscos, y com que no
hèim trovàt aipis!

(Una mica crenat)

Vaya una ratió!

(pausa.)

; Y Marta ls dervenos Trauria
jo!

; que n'hi hà à Paris de
dervenos?

; que n'hi hà à Londres?

Al, que no mereixen los
jubilarias perquè no ha-
guessim de treballà mes.

103

poguessiu fe' las paus ab la
son y no s'haquessen de
baralla ab los lladres du-
rent fanals a la ma eixerre

Municipals o lo que sigui
de dia, y municipals de
nit. que los uns puguin
entera als altres de si en

Pere de la botiga naps:

de si en Pau del entresuelo

cols, y si en Berenguera
del pis de dalt Chiribià.

Atipis no s'escaparia una
rata! com no s'escapa

a Londres! oblli al que 'u
fà alguna, euant torna
eu si, ja es a la presó. A
Inglaterra la policia ho
sab tot! y lo sistema es
molt sensill.

- Que eu Pere tot d' un ple-
gat se compra roba y
rellotje, y sombrero llu-
hent y per tot arreu
gasta la plata.

¡ Veyam qui ha fet eu Pe-
re!

- Eu Pere s'ha casat, y te

la dona molt guapa, y
 aquesta dona te un on-
 cle qui es molt rich; y
 en aquest oncle li agra-
 dau massa las donas; y
 si la cuenta ni l'oncle es
 tal oncle, ni la neboda
 es tal neboda.

i Ja't trichi!

i Ja se d' hont surt aquesta
 plata que gasta en Pere.

i Deixemlo esta': pero esborrem-
 lo del llibre dels homes
 de be.

Cap a la llista dels sospes-
chusos.

- Acostumat a la vaga-
munderia y a una bonich,
y a gasta' la plata; que
farà sempre mes aquest
home?

- Molt ojo si la dona d'en
Pere s torna Uetja, o si l'
oncle s mort, o se queda
pobre, o cambia de neboda.
i viinga vigila en Pere de nit
y de dia!

Mes tant o mes aviat en farà
alguna.

Y la policia que ja tenia lo ¹⁰⁵
llai encerrado apunt, zar!
cap a la presó.

(indicant la marcha)

ta ta ta ta ta ta

(talarejant lo de sempre)

fora serenos!

Polsé si no haquer siguit lo
cant del sereno jo mi ha-
quera adormit.

Y com que no ls treuran, no
n tardare pochs ni gaires
de dias a dormi.

- De que m serveixen los diners?
; De son no n venen en cap

botiga.

Hanta à una l' hora la pa-
garia si 'n venguesseu.

Y jo si que eu no dormint socu
home al aigua!

Per aixo estich tant tonto!

Si hanta m costa de recorda
lo que vaig fe alii. veyam!

- A las viuit va'veni l' carte:

y com la criada era a la
plassa, va' esta mes d'un
cuart.

tilin tilin tilin tilin
tilin tilin tilin tilin

(tonarajant)

Yo vaig habi'd' anà à obri y
 ell me va entregà una carta
 de la picota, que ja fa set se-
 manas qui es à caldetas,
 ab la seva família y un
 cosinet: es à di, ab la fa-
 milia y pico.
 - obro la carta.

Su su su su

su su su su

(com se llegis molt depressa)

que ja pensaba en mi! que
 ja m' estimaba! que ja --
 claponas! que ja -- dallon-
 sas, però...

3 Pero? ja m vaig veure ferit.
pero, que el seu pare li ha-
bia fet entendre que lo que
es un porvenir brillant ab
mi no l tindria, y que el
seu cusinet d'aqui nou
anys sino tenia cap des-
gracia, fora tot un menescal.

(ab despreci)

ves un veterinari!
y no mes li faltau nou
anys, pobret! Ara ja deu
passar narro!

(pausa)

Wada! nadal; qui cara

veu cara honra.

Cap a Caldetas falta gent.

que il tren surt a las nou,

que ja son tres quarti.

- vingau quatre grapat d'
aigua a la cara.

sup sup sup sup

sup sup sup sup.

(imita l'roll de l'aigua)

Al pentino, m'verteigo y es-
calas avall

ta ta ta ta

ta ta ta ta.

Cap a la administració de la
Rambra.

Las central, qui sab alhorit pa-
rabau.

- Viinga un cotpe de familiã.
tres pessetas? tot un duro si
ta arribem a temps

¡ Ho ray!

olló si qui era corre!

ru ru ru ru

ru ru ru ru!

Al cap de cinch minuts alto.

- ¡ Y ara perque no hem aturat!

- No hi ha remey, hem d'es-
pera que acabi de passa la
tropa

- Y espera y aguarda!

tam tam tam tam

tam tam tam tam

Y no acababan may, l' un
batalló vedera de l' altre.

Ves rino i naquessen pogit
esperar ells, que no tenian
res que fer.

(Pau)

Acabau de passar l' soldat
y altre vegada

ru ru ru ru

ru ru ru ru

- pero també altre vegada
i detura l' cotxe.

i Y ara ; que, aïçò? que no fan

expressament?

Hi ha grups y no i pot
passa.

; Pero que volau aquests grups?

; que diu?

- Que aqueixos de la contribu-

cion han anat a embargar

un pobre home que los diners

d'aquest trimestre se los ha

gastat ab desinfectants y al

veure que li preniau los

mobles i ha tornat boig y

al carrer y pau pau pau

pau pau pau pau pau.

Després de tantar peripeccias
 vaig arribà a la estació, y
 efectivament tancat y barrat,
 - vaig donà l' duro al cotpero.

;- Ell ab auyò de la tropa ni
 ab lo del boig no hi tenia cap
 culpa.

Esperem un altre tren.
 - al ultim ..

Nang nang nang nang.

nang nang nang nang.

Y comensau a veui aquells
 que sempre arribat a tot
 arreu l' ultim minut del
 ultim quart de la última

Mora.

Imita ab la manera de cançons
y ab la posició dels braços a' les
viatges que portau a sobre tot el
bulto qui un home pot dir y
dos o tres mes seguin la tonada
esbufegant.

fu' fu fu' fu
fu' fu fu fu.

Si jo fos dels amigues de los
pobres a cada estació hi po-
saria uns crants llits per
aquets infelissos que sempre
arribau mitj mort, a totas
las estacions de tots los

110

ferros carils de tot lo mon.

¡ Yo crech que ve d' aixo lo
que hi haigi tanta gent que
pateix del pit.

(pausa)

obertar las portas viugau

(fent lo que diu)

estretar de mà. y patons y
abrassadas y llagrimetas
y cap l' cotypes falta gent.

Com si pujei al vago y com
a salt coloquei bultor, com
se i arrentei quident ne
molt descausat.

¡ Gracias a Deu!

al últim.

(imitant lo soroll de la

locomotora)

chi. chi. chi. chi!

chi. chi. chi. chi!

Y ab penas y treballs arri-
vo a Caldetas y a la estació
trovo a la picota ab lo cosinet.
eucastat al brañ.

Chi. chi. chi. chi.

Chi. chi. chi. chi.

- jo que no li dich rei! a mi
m'agrada anà dret. Cap
a trová l pare y la mare
de la picota!

111

- Que no ni hi ha de fet!

; no ni hi ha de fet? Ho que'm
trech la llista y ho enseyo'l
bitllet

; Ho veuen si ni hi ha de
fet?

- que bueno! que tot ha estat
un mal enten, una mala
volensa---

Enviem a busca a la no-
ya, li explico aixó de la
rifa y no ho va volé creure
fin que li vaig ensenyá'l
bitllet.

; que ya te quiero, que te

requiero, y que d' honies com
jo ni hi habia molt poch.

- D'aquesta vida no mes un
com jo: lo que te l mateix
numero de l'altra vida.
y prou.

- Viugou abraçada, llagri-
metas y hasta un petó.
Ey! a la mà. y tornem
cap a Barcelona

Chu chu chu chu
Chu chu chu chu.

pero que diuoni t'inch ab
auió?

tu, tu, tu, tu,

112

tu, tu, tu, tu.

(després de riuís)

¡ ja no entench ara!

Al arribà a Barcelona

per celebrarho vaig anar

al teatro, feyan allò que diu

que nos juramos

culto fiel

ante un tricornio

de un civil.---

(seu va rihent)

Feli.

[Signature]

Font.

1887.

